

पॉप्युलर
प्रकाशन

प्रिय सप्तिक

आपल्यासाठी आणि मित्रांसाठी

३०१, महालक्ष्मी चेंबर्स, २२, भुलाभाई देसाई रोड, मुंबई ४०० ०२६, दूरध्वनी : ०२२ - २३५३०३०३

Email: info@popularprakashan.com / Website: www.popularprakashan.com

f/popularprakashan @popularprakashan @PopularPrakashan

अंकविशेष

रमचंद्रिका

संग्राहक : सारस्वत महिला समाज

मार्गी आणि देशी

श्रीधर नलिनी शांताराम तिळवे नाईक

गजानन शिवलिंग राजमाने खींघावरचे स्टारु

वाचक : इंद्रजीत भालेराव : परभणी

ओया बायदोर गहाळ

अनुवाद : ललिता कोल्हारकर

रसचंद्रिका

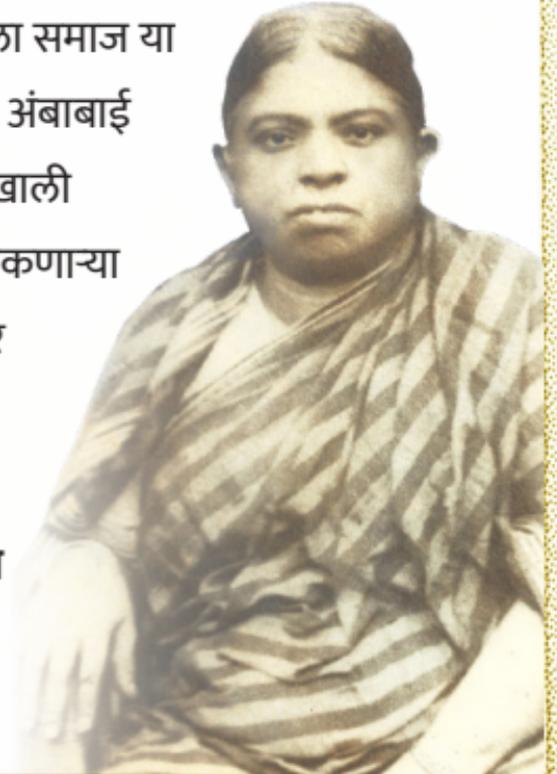
संग्राहक : सारस्वत महिला समाज

‘रसचंद्रिका’ची चौदावी सुधारित आवृत्ती आता वाचकांकरिता घेऊन येताना आम्हाला मनस्वी आनंद होत आहे. १९४३ साली प्रथम आवृत्ती प्रकाशित झालेल्या या पुस्तकाची लोकप्रियता गेल्या ऐंशी वर्षांत जराही कमी झालेली नाही.

आज हरतहेच्या समाजमाध्यमांवर अनेकविध पाककृतींचे उत्तम रीतीने संकलित केलेले व्हिडिओ फार मोठ्या प्रमाणावर आपल्याला पाहायला मिळतात. त्यांची वारंवारिता आणि ते लोकांपर्यंत पोहोचण्याचा-पोहोचवण्याचा ओघही प्रचंड आहे. अशा सभोवतालातही **रसचंद्रिका**सारख्या पाककृतींच्या पुस्तकाची मागणी अजूनही वाचकांकडून मोठ्या प्रमाणावर होते आहे, ही बाब प्रकाशक म्हणून आमच्याकरिता अतिशय सुखावह आहे.

सारस्वत महिला समाज या संस्थेने १९४३ साली अंबाबाई संशी यांच्या नेतृत्वाखाली नव्याने स्वयंपाक शिकणाऱ्या भगिनींसाठी चित्रापूर सारस्वत पद्धतीच्या स्वयंपाकातील पदार्थांचे **रसचंद्रिका** हे पुस्तक तयार केले.

तेव्हापासून स्वयंपाकाच्या या विशिष्ट प्रकारात पदार्थांचे वैविध्य जसे आहे, तसेच त्या पदार्थांना वेगवेगळ्या नावाने ओळखण्याचे कौशल्यही आहे. साहजिकच या पुस्तकाला स्वयंपाकशास्त्राच्या दृष्टीनेच नव्हे तर भाषेच्या दृष्टीनेही विशेषत्व असल्याचे आपल्या लक्षात येईल.

रोजच्या आहारात आवश्यक असलेल्या पदार्थघटकांचे प्रमाण, स्वयंपाकास सुरुवात करण्याअगोदरची पूर्वतयारी ते त्या-त्या पदार्थाकरिता लागणारी आवश्यक ती साहित्यसामग्री, त्यांचे प्रमाण-कृती, वेगवेगळी मापे व मापनपद्धती हे सारे तपशिलवार या पुस्तकात दिले आहे. त्याचप्रमाणे पहिल्या काही आवृत्तीच्या प्रकाशनानंतर वाचकांची गरज लक्षात घेता बिनशाकाहारी पदार्थांची पाककृती, आरोग्यविषयक माहिती आणि वेगवेगळ्या सणांना आवर्जून केले जाणारे पदार्थ यांबाबतचा मजकूरही यात समाविष्ट केलेला आहे.

या पुस्तकाला घरगुती औषधांची पुरवणी जोडली जावी, अशी अंबाबाई संशी यांची तीव्र इच्छा होती.

त्या कामी सारस्वत महिला समाजातर्फे सीताबाई पडबिंद्री व कमलाबाई डोंगरकेरी यांनी स्वयंस्फूर्तीने सक्रिय उत्तेजन दिले. सारस्वत समाजातील कित्येक समाजभगिनींनी आपल्या संग्रही असलेली औषधे लिहून पाठविली. ही औषधे पद्धतशीर लावण्याच्या कामी व औषधींची अकारसूची करण्याच्या कामी डॉ. गिरीजाबाई हेबळे यांनी अतोनात श्रम घेतले.

या खेरीज सारस्वत ब्राह्मण ज्ञातीत सर्वसाधारणपणे रूढींत असलेल्या सणासुदींची माहिती व या माहितीसोबत प्रत्येक सणाच्या दिवशी करावयाची व्रते, वैकल्ये, पक्वान्ने यांची सविस्तर वर्णने 'सण व उत्सव' या स्वतंत्र विभागात देण्यात आली आहेत. ही माहिती ज्ञातीतील अनुभवी व वयस्क स्त्रियांकरवी एकत्रित करण्यात आली. त्यातही अनसूयाबाई चिकरमने ह्यांनी ह्याबद्दल बरीचशी माहिती दिली आहे.

रसचंद्रिकाच्या या नव्या मराठी आवृत्तीत आधीच्या आवृत्त्यांमधील सर्व पदार्थ दिलेले आहेत आणि त्याबाबतच्या मजकुरांत वेळोवेळी आवश्यक ती भरही घातलेली आहे. यंदाच्या या नव्या आवृत्तीत केवळ त्यांचा क्रम काहीसा बदलला आहे. काही ठिकाणी नवे-स्वतंत्र विभाग पाडून त्याअंतर्गत काही पाककृती समाविष्ट केल्या आहेत. वाचकांना त्यांचे मनपसंत पदार्थ अनुक्रमणिकेत शोधणे सोयीचे व्हावे आणि त्यांनी

आखलेला बेत सुगमरित्या
पार पडावा, हाच केवळ
यामागचा हेतू!

‘स्वयंपाक’ हा
काहींकरिता औटघटकेचा
छंद असू शकतो; तर
काहींच्या जगण्यातलाच
अविभाज्य भाग. या सर्वांना
सामावून घेत त्यांच्या-
त्यांच्या स्वयंपाकातील
आवश्यक ती निकड
भागवणारी ही **रसचंद्रिका**
इतक्या वर्षानंतरही
मागणीच्या झोतात असावी,
यात खरे नवल ते काय!
आपला समाज हा आज

भारताच्या आणि जगाच्या
वेगवेगळ्या भागांत
विखुरलेला आहे. या
बदललेल्या परिस्थितीतही
'रसचंद्रिका' सर्वानाच
प्रेमळ मार्गदर्शन देत
आहे. **रसचंद्रिका**चा
वाचकांसोबतचा हा प्रवास
असाच अविरत सुरू
राहील, हा विश्वास या
नव्या आवृत्तीच्या निमित्ताने
येथे व्यक्त करावासा
वाटतो.

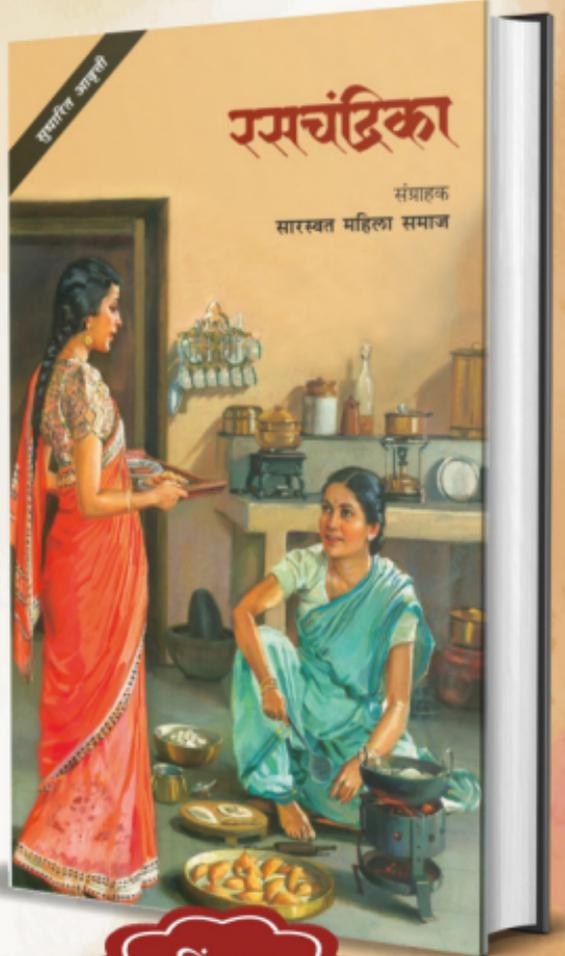
रसचंद्रिका

संग्राहक

सारस्वत महिला समाज

रोजच्या आहारात आवश्यक असलेल्या पदार्थघटकांचे प्रमाण, स्वयंपाकास सुरुवात करण्याअगोदरची पूर्वतयारी ते त्या-त्या पदार्थाकरिता लागणारी आवश्यक ती साहित्यसामग्री, त्यांचे प्रमाण-कृती, वेगवेगळी मापे व मापनपद्धती हे सारे तपशिलवार या पुस्तकात दिले आहे.

रसचंद्रिका हे पुस्तक सारस्वत समाजाच्या खाद्यसंस्कृतीची ओळख तर करून देतेच; शिवाय वर्षभरात साजऱ्या केल्या जाणाऱ्या सण-उत्सवांची आणि त्या-त्या दिवशी करायच्या पारंपरिक स्वयंपाकाची तसेच बारीकसारीक आजारांवरची घरगुती औषधे आणि नवजात बाळांची काळजी कशी घ्यावी याबद्दलची माहितीही या पुस्तकात दिली आहे.

किंमत

₹. ४७५.००

पुस्तक खरेदीसाठी खालील लिंकवर क्लिक करा किंवा QR Code स्कॅन करा.

www.popularprakashan.com

<https://tinyurl.com/4yf6a3kz>

amazon.in

<https://tinyurl.com/33paza9x>

मार्गी आणि देशी

श्रीधर नलिनी शांताराम तिळवे नाईक

‘मार्गी आणि देशी’ या श्रीधर तिळवे लिखित समीक्षाग्रंथात कवितेतील नवतेच्या अवस्थांतरांचा आढावा तिळवे यांनी विविध लेखांमधून घेतला आहे. प्रातिनिधिक नव्वदोत्तरी कविता - जिला उत्तरआधुनिक कविताही म्हटलं जातं - श्रीधर तिळवे या कवितेचा उल्लेख चौथ्या नवतेत करतात. ही चौथी नवता अधोरेखित करताना विसाव्या शतकातील मराठी साहित्य-मराठी कविता ही ज्या तीन नवतांमधून उत्क्रांत होत गेली त्याबाबतचे सोदाहरण स्पष्टीकरण यात दिलेले आहे. तिळवे यांच्यामते विसाव्या शतकातील मराठी कवितेची १) स्वच्छंदवादी, २) आधुनिक, ३) देशीवादी या तीन अवस्थांमधून जडणघडण होत नव्वदोत्तरी उंबरठ्यावर तिच्यातील चौथ्या नवतेचा प्रवास सुरू झाला.

पॉप्युलर प्रकाशनातर्फे मार्गी आणि देशी हा समीक्षाग्रंथ लवकरच प्रकाशित होत आहे.

प्रिय शिक

फेब्रुवारी २०२६

नवतेच्या या अवस्थांतरांचा वेध घेताना - “कुठलीच नवता आधीच्या नवतांना नष्ट करत नाही, फक्त स्वतःची मौलिक भर टाकून त्यांचे आधीचे स्वरूप बदलते.” - हे मत तिळवे यांनी आपल्या मनोगतात मांडले आहे.

विसाव्या शतकातील पहिल्या नवतेविषयी अर्थात स्वच्छंदवादी नवतेविषयी तिळवे आपल्या मनोगतात लिहितात -

“विसाव्या शतकात केशवसुतांपासून स्वच्छंदवादी नवता अवतरली. त्यातील सर्वाधिक गाजलेली कविता ही झाडावर होती. बालकवींच्या ‘औदुंबर’ ह्या कवितेत औदुंबर हे झाड सृष्टीय स्वच्छंदवादी नवतेतील अनेक आशयसूत्रांसकट अवतरले.

आयुष्याकडे पाहण्याची रोमॅण्टीक वा गूढ दृष्टी, अभिव्यक्तिपणा, मोकळेपणा व स्वातंत्र्य घेऊन धर्माच्या पगड्याखाली न येता स्वतःला हवे ते व्यक्त करण्याची मुक्तता ही ह्या नवतेची वैशिष्ट्ये!"

याच स्वच्छंदवादी - आस्वाद्य सौंदर्यवादी कवितेचे पुरस्कर्ते कवी कुसुमाग्रज अर्थात वि. वा. शिरवाडकर यांच्या मृत्युपश्चात त्यांच्या कवितेविषयी श्रीधर तिळवे यांनी लिहिलेला लेख या ग्रंथात समाविष्ट केलेला आहे. या लेखात कुसुमाग्रजांच्या कवितेतील विसाव्या शतकातील पहिली स्वच्छंदवादी नवता, सौंदर्यवाद, त्या काळाला अनुसरून असलेली स्वातंत्र्य-संग्रामाविषयीची उत्कटता, क्रांतिकारी प्रेरणा, त्याचप्रमाणे कुसुमाग्रजांना भावलेल्या आदर्श-व्यक्तिमत्त्वांविषयी त्यांनी मनोभावे केलेलं लेखन या साऱ्याचा आढावा तिळवे यांनी आपल्या या लेखात घेतलेला आहे. त्यातील निवडक भाग खास 'प्रिय रसिक'च्या वाचकांकरिता...

कुसुमाग्रज गेले. कुसुमाग्रजांच्याबरोबर १९३५ ते १९४७ ह्या कालखंडातील स्वातंत्र्य संग्रामाच्या सामूहिक भावजाणिवेला कवितेत ओतणारा पहिल्या सौंदर्यवादी नवतेचा कवी निघून गेला. कवीने कसे जगायला हवे ह्याचा एक आदर्श कायमचा अस्तंगत झाला.

१९३५ साली जे तरुण होते त्यांच्यासाठी तर कवी कुसुमाग्रज त्यांच्या पिढीचा आवाज होता. ही पिढी 'गर्जा जयजयकार क्रांतीचा गर्जा जयजयकार' म्हणत फाशीवर चढायला तयार होती. कुंदनलाल सहगलचा मदमस्त आवाज ऐकत आणि ब्रिटिशांच्या गोळ्या झेलत ती 'अनंत आमुची ध्येयासक्ती अनंत अन् आशा, किनारा तुला पामराला' असे समुद्रालाही सांगत होती. ह्या पिढीतील प्रेयसी, 'नको क्षुद्र शृंगार तो दुर्बलांचा, तुझी दूरता त्याहुनि साहवे' असे आपल्या प्रियकराला सांगत होती. हा प्रियकर म्हणजे स्वातंत्र्यासाठी लढणारा सूर्यच होता आणि ही प्रेयसी त्याच्या मिलनाची वाट पाहणारी धीरोदात्त, सहनशील अशी पृथ्वी होती.

स्वातंत्र्यासाठी लढणारी ही पिढी ह्याचवेळी शेक्सपियरने भारावलेली होती. हॅम्लेट, सुधाकर, किंग लियर, कर्ण, महाराणी लक्ष्मीबाई हे ह्या पिढीचे जणू नायक होते. तात्यासाहेबांच्या नाटकांत हे सगळे नायक अवतरले. १९३५ ते ५० ह्या काळात अवघे जग भारून टाकणारा चॅप्लीनही त्यातून सुटला नाही.

मराठी संस्कृतीची भाषा ह्या काळात १) ब्रिटिश २) संस्कृत अशा दुहेरी प्रभावाच्या कात्रीत सापडली होती. शेक्सपियरी सुभाषितांची पखरण आणि साहित्यिक भाषेचे झालेले संस्कृतनिष्ठ ब्राह्मणीकरण ह्यांना आपल्या प्रतिभेच्या जिवावर आदर्श-रूप देणाऱ्या गडकऱ्यांचा समर्थ वारसा नाटककार शिरवाडकरांनी चालवला. त्यामुळेच १९५० ते १९६० ह्या काळात तात्यासाहेब पंडित नेहरूंप्रमाणेच साहित्यिक लोकप्रियतेच्या शिखरावर होते. ते पहिल्या नवतेचे ह्या काळातील सर्वात लोकप्रिय कवी होते.

राजा राममोहन रॉय, विल्यम कॅरी ह्यांनी सुरू केलेल्या भारतीय नव प्रबोधनाची परिणती शेवटी

स्वातंत्र्यलढ्यात झाली. त्याचप्रमाणे ज्योतिबा फुले, केशवसुत ह्यांनी सुरु केलेल्या मराठीतील प्रबोधनवादी नवतेच्या व स्वच्छंदवादी नवतेच्या साहित्याची परिणती शेवटी तात्यासाहेब शिरवाडकर आणि बा. भ. बोरकर ह्यांच्या साहित्यात झाली. मनमोहन, ना. घ. देशपांडे ही आणखी दोन नावे.

ह्यानंतरच्या मर्ढेकरी प्रतिसृष्टीय विशीय नवतेचे डोळे ब्रिटीश परंपरेकडे असल्याने ह्याही नवतेने शिरवाडकरांच्याबद्दल चिकित्सा केली नाही. पण १९६० नंतर मात्र उत्तरविशीय नवतेने संपूर्ण मराठी साहित्यावर 'क्ष' किरण टाकण्यास सुरुवात केली आणि तात्यासाहेब वादाच्या भोवऱ्यात सापडायला लागले. ह्या पिढीने त्यांच्या साहित्यांवर हल्ले केले. जी भाषा शिरवाडकरांचे सामर्थ्यस्थान होते तीच भाषा ब्राह्मणी, अलंकृत आणि नाटकी आहे म्हणून टीकेची शिकार बनली. ... तात्यासाहेबांच्या कवितेत तात्यासाहेब स्वतःच्या वैयक्तिक चारित्र्याला फारसे ओतत नसल्याने त्यांची कविता ही ह्यांना कविता वाटेनाशी झाली. देशीवाद्यांनी

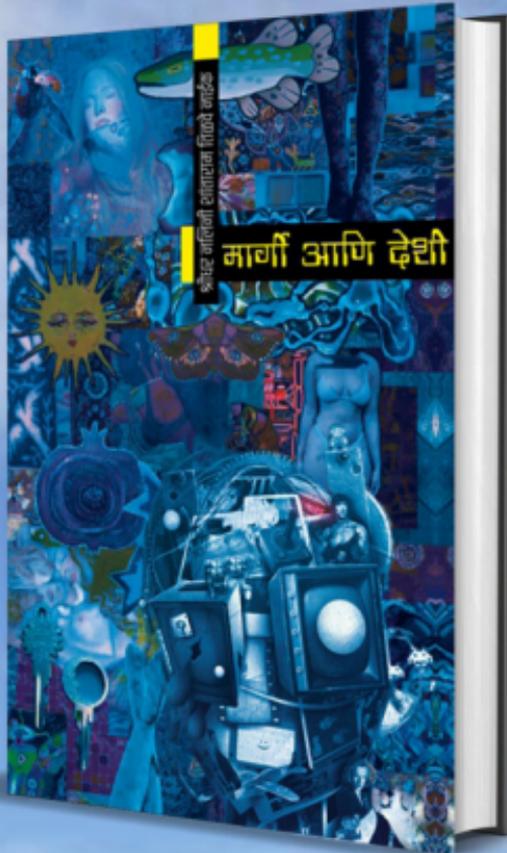
केलेल्या ह्या टीकेला तात्यासाहेबांनी कधीच उत्तर दिले नाही. वास्तविक १९३५ ते ४७ ह्या कालखंडात ह्या तथाकथित 'अहम', 'आत्म', 'मी' ह्या भानगडीपेक्षा देशापुढचे स्वातंत्र्याचे प्रश्न त्या पिढीला महत्त्वाचे वाटत होते. कुसुमाग्रज त्यांचे प्रतिनिधित्व करत होते.

ह्या सर्व गदारोळातही तात्यासाहेबांच्या एका गोष्टीविषयी मात्र कुणीच शंका प्रकट केली नाही. ती म्हणजे, त्यांचे मनुष्यपण. कवीने कसे जगावे ह्याचा तात्या आदर्श होते. पुढील पिढीतही नेमाडे, पाध्ये, तुळशी परब असे कित्येक आदर्श निर्माण झाले. ह्या लोकांनीही आपली नैतिकता कधीच सोडली नाही. पण तात्यासाहेब हे ह्या सगळ्यांत ज्येष्ठ होते. तात्यांनी मानवतावाद केवळ सांगितला नाही तर ते तो मानवतावाद जगले. त्यांचा हा मानवतावाद आणि त्यांचा 'विशाखा' हा काव्यसंग्रह ही मराठी वाङ्मयीन संस्कृतीची चिरंतन आभूषणे आहेत. त्यांच्या स्मृतीला आमचे शतशः प्रणाम.

आगामी पुस्तक

कवितेतील नवतेच्या अवस्थांतरांचा आढावा या पुस्तकात घेतला आहे. प्रातिनिधिक नवदोत्तरी कविता - जिला उत्तरआधुनिक कविताही - म्हटलं जातं; श्रीधर तिळवे या कवितेचा उल्लेख चौथ्या नवतेत करतात. ही चौथी नवता अधोरेखित करताना विसाव्या शतकातील मराठी साहित्य-मराठी कविता ही ज्या तीन नवतांमधून उत्क्रांत होत गेली त्याबाबतचे सोदाहरण स्पष्टीकरण यात दिलेले आहे.

नवतेच्या या अवस्थांतरांचा वेध घेताना - 'कुठलीच नवता आधीच्या नवतांना नष्ट करत नाही, फक्त स्वतःची मौलिक भर टाकून त्यांचे आधीचे स्वरूप बदलते.' - हे मत तिळवे यांनी आपल्या मनोगतात मांडले आहे.

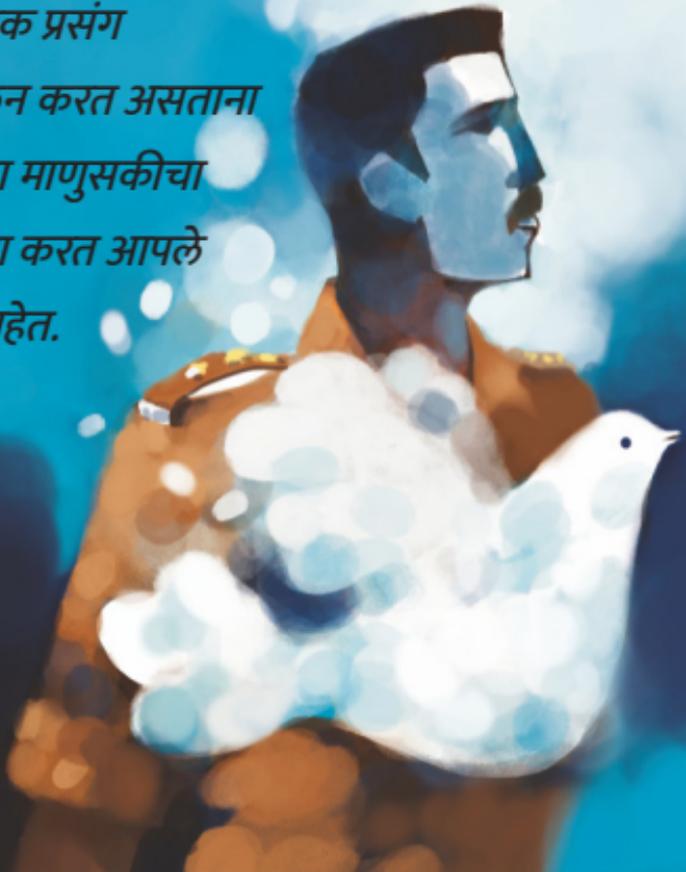
लवकरच उपलब्ध !

कर्तव्यदक्ष पोलीस अधीक्षक लिखित गजानन शिवलिंग राजमाने

खांद्यावरचे स्टार्स

अंधारमय जीवन प्रकाशित करण्यासाठी

मुंबई फोर्स वनचे पोलीस अधीक्षक गजानन राजमाने लिखित **खांद्यावरचे स्टार्स** हे पुस्तक मागील वर्षी प्रकाशित झाले. गजानन राजमाने हे गेल्या पंधरा वर्षांपासून महाराष्ट्र पोलीस दलात कार्यरत आहेत. **खांद्यावरचे स्टार्स** या पुस्तकातील २१ लेखांमधून त्यांनी नक्षलग्रस्त भागात कार्यरत असताना अनुभवलेले थरारक प्रसंग आणि कर्तव्यपालन करत असताना निर्धाराने जपलेला माणुसकीचा धागा यांची गुंफण करत आपले अनुभव मांडले आहेत.

प्रिय रसिक

फेब्रुवारी २०२६

या पुस्तकास सामान्य
वाचकांची पसंती व
लोकप्रियता तर मिळालीच;
पण साहित्यक्षेत्रातील काही
मान्यवरांकडूनही कौतुकाची
थाप मिळाली आहे. प्रसिद्ध
लेखक, कवी इंद्रजीत भालेराव
यांनी **खांद्यावरचे स्टार्स**
वाचून गजानन राजमाने
यांना लिहिलेले हे हृद्य पत्र
खास 'प्रिय रसिक'च्या
वाचकांकरिता येथे देत आहोत.
आपल्या पत्रात भालेरावांनी
राजमाने यांचा उल्लेख
'पोलिसातला संत' असा
केलेला आहे.

प्रिय,
श्री. गजानन राजमाने
स. न.

तुमचे **खांद्यावरचे स्टार्स** हे पुस्तक तुम्ही परवा माडगूळ येथे झालेल्या पुरस्कार वितरण समारंभात मला दिले. तिथून घरी परत आल्यावर मोठ्या उत्सुकतेने मी ते वाचले. खूप आनंदित झालो. जाहिरातीवरून असे वाटले होते की, हे तुमचे आत्मकथन आहे. पण हे तसे तुमचे आत्मकथन नाही. हे तुमच्या काही मोजक्या अनुभवांचे कथन आहे. अनुभवाचाही नेमका गाभा तेवढा तुम्ही शब्दांत पकडून मांडलेला आहे. त्याच्या अवतीभवतीचा फापटपसारा टाळलेला आहे. त्यामुळे तुमचे हे लेखन अत्यंत सुटसुटीत आणि वाचनीय झालेले आहे.

या लेखनाचे दुसरे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे आतापर्यंत पोलिसी अनुभव लिहिणाऱ्या लेखकांनी केवळ स्वतःच्या जडणघडणीविषयीचे प्रेरणादायक

अनुभव लिहून नव्यांना प्रेरणा देणे, एवढाच उद्देश ठेवला होता. त्यापेक्षा तुमचा उद्देश वेगळा आहे. आपण घडवलेले परिवर्तन, पोलीस म्हणून आपणाला समाज सुधारण्याची मिळालेली संधी, त्यातून समाज निर्व्यसनी आणि निर्वैर करण्यासाठी तुम्ही केलेले प्रयत्न, हे पोलिसी प्रयत्न वाटत नाहीत, तर हे संतांनी केलेले प्रबोधनात्मक परिवर्तन वाटते. त्यामुळे या लेखनाची मांडणी ही तुम्ही वाङ्मयीन अंगाने केलेली आहे. त्यात जाणीवपूर्वकता आहे की, ते सहज झालेले आहे, माहित नाही. त्यामुळेच तुमचे हे पुस्तक केवळ वाङ्मयीन पुस्तके प्रकाशित करणाऱ्या पॉप्युलर प्रकाशनासारख्या जुन्या जाणत्या प्रकाशन संस्थेने प्रकाशित केलेले आहे.

आर. आर. आबांच्या काळात तुम्ही असायला हवे होते, म्हणजे या तुमच्या कामाचे वेगळे कौतुक झाले असते. किंवा आज आबा असायला हवे होते, म्हणजे तुमचे काम पाहून ते नक्कीच हर्षभरीत झाले असते. पोलिसांनी असेच काम करावे असा उद्देश डोळ्यांसमोर

ठेवूनच त्यांनी गृहमंत्रालय घेतलेले होते. तुमचे हे लेखन वाचताना नकळतपणे वाटत होते की, कुठेतरी तुमच्या लेखनातून आबाच साकार होत आहेत. अर्थातच लेखनाचा आत्मा तुमचा अनुभव आहे, पण लेखनाच्या परिपूर्तीतून आबांचे स्वप्न साकार झालेले आहे.

तुम्ही तुमच्या नोकरीत केवळ आणि केवळ कर्तव्याच्या जाणिवेने जगता, खाकी वर्दीचा वापर अनेकांच्या अंधकारमय आयुष्यात दीप लावण्यासाठीच करता, तुमचा परमेश्वरावरही विश्वास आहे आणि तो चांगल्यांसाठी चांगलेच करतो यावरही तुमचा विश्वास आहे. कदाचित काही लोकांना हे पटणार नाही. पण परमेश्वरावरचा विश्वास एवढी चांगली कामे करून घेत असेल तर तो विश्वास थोरच म्हणायला हवा. तुम्हाला तुमच्या वडिलांपासूनच या परमेश्वरी विश्वासाचा अनुभव आल्यामुळे तुमच्या मनावर तो विश्वास प्रतिबिंबित झाला आणि त्या विश्वासानेच तुम्हाला एक कर्तव्यदक्ष आणि सेवेत सदा तत्पर असलेला पोलीस अधिकारी

बनवले. खाकी वर्दीत राहूनही इतके श्रद्धाळू असणे, मी तरी अनुभवले नव्हते. अंधश्रद्धाळू पुष्कळ आहेत, पण तुमच्यासारखा डोळस श्रद्धाळू माहीत नव्हता. ही श्रद्धाच तुम्हाला संकटाला न भिता, कितीही अवघड काम करायला शक्ती पुरवते. जगातले सर्वात श्रेष्ठ दान म्हणजे अभयदान. ते देण्याची संधी परमेश्वराने आपणाला दिली, याची जागृतजाणीव सतत तुमच्यात असते, ही गोष्ट फार थोर आहे. तुमची ही कर्तव्यदक्षता इतकी स्वनिरपेक्ष आहे की, जीव धोक्यात घालून तुम्ही केलेल्या पराक्रमाच्या वेळीही, तुम्ही असे जीव धोक्यात घालणाऱ्या पोलीस दलातल्या जवानांनाच सॅल्यूट ठोकतात. खरे तर मनातल्या मनात वाचकाने तुम्हाला केव्हाच सॅल्यूट ठोकलेला असतो. तुम्ही स्वतःकडे श्रेय न घेण्याचा कितीही प्रयत्न केला तरी, वाचकांनी ते श्रेय तुमच्या पदरात पुरेपूर टाकलेले असते, आणि ते योग्यच असते.

पोलीस अधिकारी म्हणून एखादी समस्या जेव्हा तुमच्यासमोर येते, तेव्हा तुम्ही त्या समस्येच्या मुळाशी

जाता, त्यापाठीमागची संपूर्ण पार्श्वभूमी समजून घेता. त्यावर खूप अभ्यास आणि खूप चिंतन करता. यावर सन्मार्गाने कसा उपाय शोधता येईल, हेच पाहता. 'शिक्षा की क्षमा?' असा प्रश्न तुमच्यासमोर उभा राहतो, तेव्हा तुम्ही क्षमेला प्राधान्य देता, हेच तुमच्यातले संतत्व आहे. गुन्हेगारांमधला गुन्हेगार काढून टाकून, त्याला पुन्हा एकदा निखळ माणूस कसे बनवता येईल, यासाठीच तुम्ही सतत प्रयत्न करता. त्यामुळे खतरनाक गुंडदेखील पुढे भाजीविक्रेते होतात, खतरनाक नक्षलीदेखील तुमचे खबरे होतात. गुन्हेगार म्हणून तुमच्यासमोर उभे ठाकलेले लोक एक दिवस निर्मळ माणूस बनून, तुम्हाला देव मानून तुमचा निरोप घेतात, तेव्हा तुमच्यासाठी आमचेही हात आपोआपच जुळतात. कारण खतरनाक गुंड, खतरनाक नक्षली, वेश्यांचे खतरनाक दलाल, अशा माणुसकी संपलेल्या शरीरातला माणूस जिवंत करण्याचे आणि त्यांच्यातली अमानुषता संपवण्याचे काम तुम्ही करता, ते संतांपेक्षा नक्कीच कमी नाही.

रक्तदान शिबिराचे रूपांतर जीवन उत्सवात करण्यात तुमचा हातखंडा पाहिला, त्या लेखातले तुमचे चिंतन पाहिले किंवा एकूणच या पुस्तकात जागोजाग येणारे तुमचे चिंतन पाहिले की, तुमची भूमिका आणि तुमचे मन किती काव्यात्म आहे, हे लक्षात येते. त्यात काव्य आहे, त्यात माणुसकी आहे आणि सगळ्यात महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे त्यात उच्च दर्जाचे अध्यात्म आहे. रक्तदान शिबिरांच्या आयोजनातले तुमचे मालेगाव, सातारा, नागपुरातले अनुभव, गडचिरोलीतल्या आदिवासी भागातले अनुभव विलक्षण प्रेरणादायी आहेत. देशभक्तीची ही एक मोठी संधी आपणाला पोलीस दलाने उपलब्ध करून दिली, या कृतज्ञ भावनेने लोक जेव्हा रक्तदान करतात, तेव्हा रक्तदान ही देशभक्तीच आहे, हे त्यांच्या मनावर बिंबवणारे तुम्ही आधी ठळकपणे समोर येता. ही सर्व किमया आहे तुमच्यातल्या कवीमनाची आणि कर्तव्यदक्ष पोलिसाची. समाज आणि देशाप्रती असलेला समर्पणभाव तुमच्या रोमारोमात ठासून भरलेला आहे.

गुन्हेगार, नक्षल, वेश्या या सर्वाविषयी लिहिताना आणि त्यांच्याशी बोलताना तुमची भाषा अत्यंत सन्मानाची आहे. नाहीतर पोलिसी खाक्या या लोकांना भयंकर वेदनादायी असतो. गुन्हेगार परवडले पण पोलिसी खाक्या आवरा असे म्हणायची वेळ येते. पण तुमचे वर्तन आणि तुमची भाषा विलक्षण वेगळी आहे. त्यामुळेच तुम्ही तुमच्या वर्दीत विलक्षण वेगळे ठरता. तुमची ही प्रकृती पोलीस दलात झिरपत गेली आणि पोलीस दलातल्या सर्वच लोकांनी तुमची वृत्ती अंगीकारली तर, विलक्षण परिवर्तन होऊ शकते. गुन्हेगार, नक्षल, वेश्या यांच्याविषयीची इतरांची भाषा वाचली की, तुमच्या भाषेतला आणि इतरांच्या भाषेतला फरक लक्षात येतो. या प्रत्येकाचा उल्लेख आणि त्यांच्या व्यवसायाचा उल्लेख करतानाही तुम्ही तो सन्मानजनक पद्धतीनेच करता. प्रत्येकाच्या व्यथा आणि वेदना समजून घेता. हे मातृहृदय पोलीस दलातल्या प्रत्येकाला मिळणं फार फार आवश्यक आहे. पोलीस म्हणजे

आपल्या संरक्षणाची हमी, अशी भावना लोकांमध्ये त्यामुळे निर्माण होईल. नाहीतर पोलीस म्हणजे केवळ भीती अशीच भावना लोकांच्या मनात राहिल.

तुम्ही जे काम केले, ते केवळ जीव लावून नव्हे तर, जीव ओतून केले. त्यामुळे हा प्रत्येक अनुभव तुमच्या जिद्दारात जाऊन बसलेला आहे. तुम्हाला उत्कटपणे तो आलेला आहे आणि आज उत्कटपणे तो आठवतो आहे. म्हणूनच तुमचे प्रसंगचित्रण अत्यंत जिवंत झालेले आहे. तुम्ही जिथे गेलात तिथे भरपूर वेळ देऊन, ही अशी सामाजिक कामे केलेली आहेत. त्यामुळे तिथल्या माणसांच्या काळजात तुम्हाला जागा मिळालेली आहे. हे काम करत असताना आपण सतत आपल्या पोलीस खात्याला श्रेय दिलेले आहे. हे असे करता येऊ शकते, असे सूचन आपल्या इतर सहकाऱ्यांनाही केलेले आहे, हेही मला जास्त महत्त्वाचे वाटते. त्याच अर्थाने संतां सोबत तुमच्यामध्ये एक समाजसुधारकही दडलेला आहे. आपले जुने संत नाहीतरी समाज सुधारक होते

आणि अलीकडचे गाडगेबाबा आणि तुकडोजी हे तर खऱ्या अर्थाने समाज सुधारक जास्त होते. एकाच वेळी कठोर प्रशासक, करडा समाजसुधारक आणि मायाळू संत असे तीनही गुण तुमच्यामध्ये अस्तित्वात आहेत. हे मोठे दुर्मिळ रसायन आहे.

गोंदियाच्या तीन वर्षांच्या काळात तुम्ही केलेली आदिवासींची सेवा आणि नक्षलींपासून त्यांना भयमुक्त करण्यासाठी केलेल्या सर्व कृती फारच महनीय आहेत. आपल्याच पोलीस दलातील एका व्यसनात पूर्णपणे बुडालेल्या सहकाऱ्याला त्या व्यसनाबाहेर काढून, त्याला आणखी कितीतरी लोक निर्व्यसनी बनवण्याची प्रेरणा तुम्ही दिली. जंगलातल्या पडक्या इमारतीला दुरुस्त करून तिथे उभ्या केलेल्या आदिवासी मुलांच्या अभ्यासिकेतून पाचपन्नास मुले नोकरीला लागणे, ही लहान गोष्ट नाही. शिवाय एक अख्खा गाव दत्तक घेऊन, निर्भय करून, प्रत्येक घराचा आणि माणसांचा विकास घडवून आणणे, ही सुद्धा साधी गोष्ट नाही. तुमच्या

गडचिरोलीच्या काळात तुम्ही आपला जीव अनेकदा धोक्यात घालून लोकांना निर्धोक बनवले आहे. हे फार महत्त्वाचे आहे. नागपूरच्या काळातले खतरनाक गुंडाविरुद्ध तुम्ही राबवलेले अभियान कुठल्याही चित्रपटापेक्षा जास्त शौर्य दाखवणारे आणि जास्त रहस्यमय आहे.

तुमचा हा सगळाच प्रवास अतिशय रोमांचकारी आहे. तुमच्या या अशा जगण्याचा मला अभिमान वाटतो. तशी अजून तुमची सेवा भरपूर राहिलेली आहे. त्यात असे कितीतरी विक्रम तुम्ही कराल, याची मला खात्री आहे. त्यासाठी तुम्हाला खूप खूप हार्दिक शुभेच्छा!!

तुमचा एक वाचक,
इंद्रजीत भालेराव
परभणी

“ या पुस्तकात अनेक वैश्विक सत्ये तात्त्विक स्वरूपात मांडलेली आहेत आणि ती प्रेरणादायीही आहेत. प्रशासकीय अधिकारी हा पूर्णतः समाजसेवक असायलाच हवा हा दुर्मीळ योग या पुस्तकात दिसतो. ”

डॉ. प्रकाश बाबा आमटे

एका महिन्यात पाच हजार प्रतींची विक्री !

पुस्तके खरेदीसाठी खाली दिलेला QR Code स्कॅन करा.

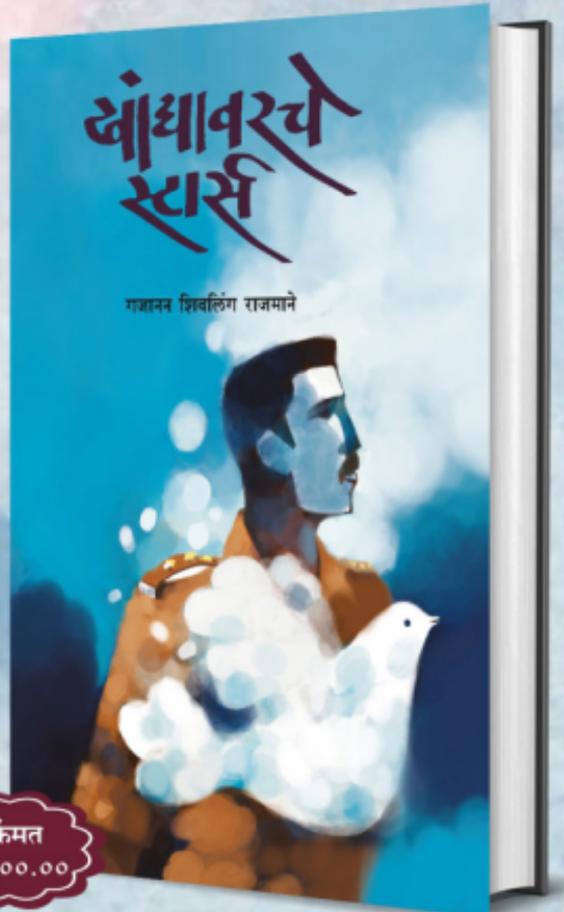

www.popularprakashan.com
<https://shorturl.at/QelXn>

[amazon.in](https://www.amazon.in)
<https://shorturl.at/s4eBU>

Follow on us : [f](#) [i](#) [g](#) [x](#) @PopularPrakashn

किंमत
₹. ३००.००

दास्तान-ए-तुर्की

‘पॉप्युलर प्रकाशन’ हे मागील काही वर्षांपासून उत्तमोत्तम निवडक तुर्की साहित्याचा आणि त्यातही मुख्यत्वे तुर्की कादंबऱ्यांचा मराठी अनुवाद वाचकांकरिता घेऊन येत आहे. अशाच काही मराठी अनुवादित तुर्की कादंबऱ्यांच्या परिचयाची लेखमाला - ‘दास्तान-ए-तुर्की’ - आपण ‘प्रिय रसिक’मध्ये सुरु केलेली आहे. या सर्व कादंबऱ्या विविध बाजाच्या, विषयाच्या, शैलीच्या आणि मुख्य म्हणजे वाचकांना खिळवून ठेवून खऱ्या अर्थाने वाचनानंद देणाऱ्या आहेत. या मालेतील सर्व कादंबऱ्यांचा परिचय प्रवीण कलंत्री हे एक रसिक-वाचक करून देत आहेत

ओया बाय्दोर गहाळ

अनुवाद
ललिता कोल्हारकर

तुर्की भाषेतील
'कायिप सोझ' या
प्रसिद्ध कादंबरीचा
हा मराठी अनुवाद.
वेगवेगळ्या देशांतील
भाषांमध्ये ही कादंबरी
अनुवादित झाली आहे.
'कायिप सोझ' म्हणजे
'हरवलेले शब्द'.
पत्रकार, संपादिका,
लेखिका असणाऱ्या
ओया बाय्दोर अगदी
तरुण वयातच
राजकीय क्षेत्रात
गेल्या.

त्या तुर्की कम्युनिस्ट पक्ष आणि तुर्की कामगार पक्षाशी जोडल्या गेल्या. तुर्की शिक्षक संघटनेतही त्या सक्रिय होत्या. बाय्दोर यांनी आपल्या लेखनात तुर्कीच्या आधुनिक इतिहासातील लष्करी बंड, निर्वासन, हिंसा आणि राष्ट्रवाद असे प्रश्न हाताळले आहेत. त्यांचे साहित्य वाचकांना सामाजिक जागरूकता आणि मानवीय दृष्टिकोनातून विचार करण्यास प्रवृत्त करते.

१९८० च्या लष्करी बंडानंतर ओया बाय्दोर स्वतः बारा वर्षे जर्मनीत निर्वासित होत्या, आणि ही कादंबरी त्यांच्या वैयक्तिक अनुभवांवरून प्रेरित आहे. कथानकाला कुर्दिश व तुर्कीच्या वांशिक संघर्षाची पार्श्वभूमी आहे. ही कादंबरी वाचताना पूर्वतयारी म्हणून कुर्दिश व तुर्की संघर्षाची माहिती घेतली तर कथानकाचे आकलन लवकर होते.

ओमर एरेन या प्रसिद्ध लेखकाच्या पहिल्या कादंबरीने साहित्य जगताला चकित केलं होतं. शब्दाचं वरदान मिळालेला साहित्यिक असं त्याला संबोधलं होतं.

त्याला वरदान मिळालेल्या या शब्दांनी त्याच्याशी फितुरी केली होती. डोक्यात खूप काही आहे; पण ते शब्दांत मांडता येत नाही. त्याचे शब्द हरवले होते. कुठेतरी गहाळ झाले होते. एक प्रकारचा रायटर ब्लॉक..!

अंकारा बस स्टेशनवर इंस्टंबूलला जाण्यासाठी बसची वाट बघताना एका मुलीच्या किंकाळीने ओमेर दचकला. तीस-चाळीस जणांच्या सैनिकी वेषातील लोकांपैकी कोणीतरी झाडलेली गोळी एका मुलीला लागली होती. अगदीच तरुण होती ती. तिचा पती खूप घाबरलेला होता. तिथे तो परका होता. एका विचित्र ओढीने ओमेर त्याच्याजवळ गेला तेव्हा लक्षात आलं तो मुलगा कुर्दीश होता. पूर्वेकडील पर्वताच्या प्रदेशातला बंडखोर गुरिला होता. आणि ती मुलगी, त्याची पत्नी - गरोदर होती. संघटना सोडून ते पळून आले होते. त्यांना त्यांच्या बाळाला मृत्यूच्या छायेत जन्म द्यायचा नव्हता. त्यांच्याकडे कोणतंही ओळखपत्र नव्हतं. तपास करणाऱ्या पोलीसांच्या काही लक्षात येण्यापूर्वी ओमेरने

आपल्या ओळखीचा, प्रसिद्ध लेखक असल्याचा दबाव टाकून त्या मुलीला हॉस्पिटलमध्ये नेलं. सर्व प्रकारची मदत केली. ती वाचली पण गर्भपात झाला. ओमरने हे का केलं तर, त्या मुलीच्या हतबल झालेल्या पतीच्या जागी त्याला आपला मुलगा डेनिज दिसला होता. जो त्यांच्यापासून दुरावला होता.

युद्ध-वार्ताहर म्हणून इराकला जाणं ही डेनिजची निवड नव्हती; तर पित्याच्या त्याच्या बाबतीत ज्या काही अपेक्षा होत्या त्यांपैकी एक त्याने पूर्ण केली होती. तिथे दिसणाऱ्या क्रौर्याचे फोटो काढणं म्हणजे जुलूमाशी हातमिळवणी केली असं वाटायचं. डोळ्यांदेखत मरणान्या माणसांचे फोटो काढणं गुन्हा करणं वाटायचं. हिंसा, क्रौर्य, दुःख या भावनेला दुर्लक्षित करून फोटो काढण्याइतका कठोरपणा त्याच्यात नव्हता. तिथून नोकरी सोडून तो निघून गेला. आईबापांपासून दुरावला. नॉर्वेच्या एका छोट्या बेटावर लहानपणी आईवडिलांसह तो आला होता. सैतानाचा किल्ला बघायला. किल्ला होता, सैतान काही दिसला नव्हता. घरी जाण्याऐवजी तो

तिथे गेला. एका नॉर्वेजियन मुलीशी लग्न केलं. मुलगा झाल्यावर त्याने ठरवलं होतं की, आपल्या आशा-अपेक्षा त्याच्यावर थोपवणार नाही म्हणून. त्याला जे करावसं वाटेल, जे बनावसं वाटेल त्याच्या आड तो येणार नाही.

नंतर एका बॉम्बस्फोटात त्याची पत्नी दगावली होती. लहान बाळाला मागे सोडून.

ओमरची पत्नी एलिफ एक संशोधक डॉक्टर होती. तिचे वेगवेगळे प्रयोग, तिचे विद्यार्थी आणि परदेशी जर्नल्ससाठी लिहित असलेले शास्त्रीय लेख यांत गुंतलेली असायची. 'डॉक्टर्स विदाऊट बॉर्डर्स'साठीही काम करायची. शिक्षणाच्या सुरुवातीला तिने मारलेल्या पहिल्या उंदराचे डोळे, त्या डोळ्यांतील मृत्यूची भीती आणि दयेची याचना आजही, तीन दशकानंतरही विसरू शकली नव्हती. कोपेनहेगेनला एका परिषदेला गेल्यावर तशीच ती नॉर्वेला मुलाला भेटायला गेली होती. अनेक वर्षांत भेटली नव्हती म्हणून. शिवाय नात्यातला दुरावाही तिला संपवायचा होता.

“अगोदर आवाज शोधा तरच शब्द सापडतील” - ती गोळी लागून जखमी झालेली मुलगी हॉस्पिटलमध्ये ओमरला म्हणाली होती. आणि ते दोघं सुखरूप असल्याचं त्यांच्या घरच्यांना सांगायचं म्हणून ओमर पूर्वेकडील पर्वतीय प्रदेशातून जायला निघाला. त्याला आवाजही शोधायचा होता. तरच शब्द सापडले असते. सैनिकांनी केलेल्या मस्तीमुळे उडालेल्या गोळीने तिच्या बाळाचा बळी घेतला होता. त्याचं कोणालाही काही वाटत नव्हतं. कारण ती कुर्दिश होती म्हणून.....! शिवाय आता संघटनावालेही कदाचित त्यांच्यामागे लागणार होते. तो आक्रोश करणारा आवाज ओमरने ऐकावा हेच ती अप्रत्यक्षपणे सुचवीत होती.

अशा एक-एक व्यक्तिरेखेत आपण गुरफटत जातो. कथानकात ओमर, त्याची पत्नी एलिफ, मुलगा डेनिज यांचे आपसांतील संबध अत्यंत संवेदनशील पद्धतीने समोर येतात. डेनिजचा लहानपणापासूनचा हळवेपणा त्याला युद्धक्षेत्रातील क्रौन्यासमोर टिकू देणार नाही ही शक्यता नजरेआड करून अनुभव घ्यायला

पाहिजे म्हणून ओमेर त्याला काहीशा जबरदस्तीने त्याच्या मनाविरुद्ध इराणला पाठवतो. त्याचा हा निर्णय बापलेकांत न मिटणारा दुरावा निर्माण करतो आणि यात नाहक मानसिक बळी जातो तो एलिफचा. याविषयीचे हळवे प्रसंग वाचताना मनात कालवाकालव होते.

कथानकाच्या ओघात कुर्दिश कुटुंबाचे सदस्य, तुर्की लष्करी अधिकारी, बुद्धिजीवी आणि सामान्य नागरिक यांच्यातील संबंध दाखवले आहेत. ओया बाय्दोर यांनी हिंसेला मानवीय दृष्टीकोनातून पाहून विविध स्तरांवर सामाजिक समस्या उलगडण्याचा प्रयत्न केला आहे.

कादंबरी वाचून वाचकाच्या मनात एक प्रश्न उरतो.. ओमरला शेवटी शब्द सापडले. परंतु जागतिक स्तरावर हरवलेल्या शांततेचे शब्द पुन्हा सापडतील का...?

मराठी अनुवाद सुलभ, प्रवाही आणि भावस्पर्शी झालेला आहे. मूळ कथानकातील तुर्की-कुर्दिश पार्श्वभूमीच्या संघर्षाची वेदना अनुवादात टिकवून ठेवली आहे.

ओया बाय्दोर गहाळ

अनुवाद
ललिता कोल्हारकर

पुस्तके खरेदीसाठी खाली दिलेला
QR Code स्कॅन करा.

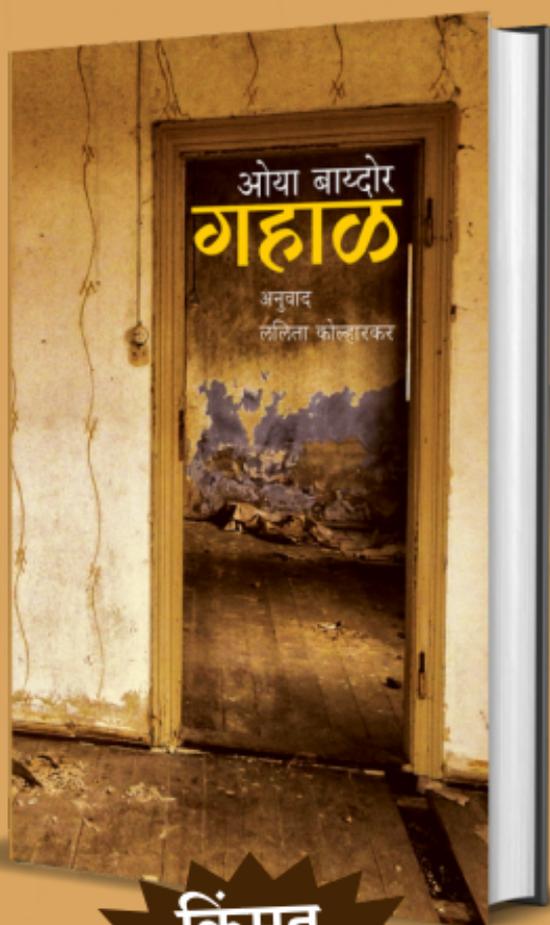
www.popularprakashan.com

<https://shorturl.at/BOhoS>

amazon.in

<https://shorturl.at/cGZil>

किंमत
₹. ६००.००

सर्व विक्रेत्यांकडेही उपलब्ध !

कविवर्य कुसुमाग्रजांचा जन्मदिन

आणि

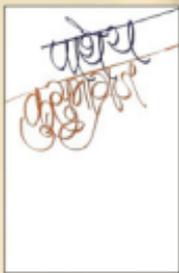
प्रगठी भाषा गौण दिनाच्या

हार्दिक शुभेच्छा!

अभिजात भाषेच्या प्रांगणातील
मौल्यवान पुस्तके....

कवितासंग्रह

नाटक

सर्वत्र उपलब्ध!

www.popularprakashan.com / amazon.in / Bookstores

हे मासिक संपादक, मुद्रक, प्रकाशक हर्ष भटकळ यांनी पॉप्युलर प्रकाशन प्रा. लि. यांचेकरिता

३०१, महालक्ष्मी चेंबर्स, २२, भुलाभाई देसाई रोड, मुंबई ४०० ०२६ येथे प्रसिद्ध केले. संपादक : अस्मिता मोहिते.